

Gâce aux fonds européens, 22 partenaires de France, de Belgique, d'Angleterre et des Pays-Bas travaillent ensemble, dans le cadre du projet « Murailles et Jardins » pour valoriser et préserver durablement les fortifications et leurs abords.

Ces espaces autrefois militaires constituent aujourd'hui des lieux privilégiés de détente, de loisirs et de tourisme. Ils constituent des sites naturels d'intérêt écologique majeur.

L'application « Walls and Gardens », disponible en trois langues (français, anglais, néerlandais) intègre des circuits de visite dans les 4 pays du projet afin de comprendre l'histoire et la valeur exceptionnelle de ces sites fortifiés.

Partez à la découverte des sites fortifiés du projet « Murailles et Jardins » ! Que cette expérience vous soit agréable ; qu'elle vous serve à apprécier un « patrimoine fortifié vivant » et qu'elle vous incite à le respecter.

With the support of European funding, 22 partners from France, Belgium, the UK and Netherlands have come together within the Walls and Gardens project to work jointly towards the long-term conservation of this specific architectural and landscape heritage. Nowadays, these former military sites have become popular places for relaxing, leisure activities and tourism, as well as natural areas of major ecological interest.

The trilingual Walls and Gardens application (French, English, Dutch) provides tours located in each of the project's four partner countries to gain a better understanding of the history and exceptional value of these walled cities.

Let's discover the Walls and Gardens' fortified sites!

We hope you enjoy the experience, that you will learn to appreciate this "living fortified heritage" and that it will encourage you to respect it.

Met de hulp van Europese cofinanciering hebben 22 partners uit Frankrijk, België, Engeland en Nederland de handen in elkaar geslagen om aan een duurzaam behoud en toegankelijkheid van dit specifieke architectuur- en landschapspatrimonium te werken.

Ooit waren deze ruimtes bestemd voor militaire doeleinden, maar nu zijn het aantrekkelijke locaties voor ontspanning, vrije tijd en toerisme. Het zijn sites met een heel groot ecologisch belang.

De app van het project Muren en Tuinen is verkrijgbaar in drie talen (Frans, Engels, Nederlands) en bevat wandelroutes in de vier landen van het project. Het heeft als doel meer inzicht te geven in de geschiedenis en de uitzonderlijke waarde van deze vestingbouwkundige sites.

Ontdek de verstrekte sites van het project Muren en Tuinen. We hopen u een aangename ervaring te bezorgen. We zijn overtuigd dat u dankzij deze app het "levendig versterkt erfgoed" leert waarderen en het ook wil respecteren.

GRATUIT / FREE / GRATIS

APPLICATION MOBILE / MOBILE APP / MOBILE APP

–
WALLS AND GARDENS

www.wallsandgardens.eu

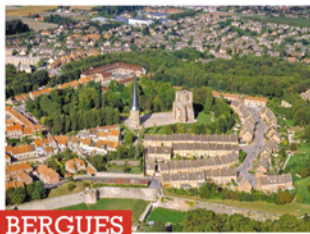

wallsandgardens

FRANCE FRANCE / FRANKRIJK

DÉPARTEMENT DU NORD

BERGUES

Durée / Duration / Duur: 2h

Un circuit de découverte au cœur de la ville en 19 points d'intérêt. De l'église Saint-Martin à l'Hôtel de ville, le visiteur découvre la ville au travers de ses sites patrimoniaux: ancien abattoir, Tour Guy-de-Dampierre, Porte bâtarde, citerne militaire, beffroi, musée.

This trail takes visitors through the heart of the town and across 19 points of interest. From the Saint Martin church to the city hall, visitors discover the town through its heritage sites. These include the former slaughterhouse, Guy-de-Dampierre tower, Porte bâtarde, military tank, belfry, and museum.

Er is een kennismakingsroute met 19 bezienswaardigheden door het hart van de stad. Via de Sint-Martinuskerk naar het stadhuis leert de bezoeker het erfgoed van de stad kennen: het vroegere slachthuis, de Gwijde van Dampierre-toren, de Porte Bâtarde, de militaire watertank, het beffroi en het museum.

CASSELE

Durée / Duration / Duur: 1h30

Une agréable promenade pour découvrir la ville depuis le chemin des remparts jusqu'au sommet du mont et son panorama à 360° sur les plaines alentour. La Grand' Place bordée

d'anciens hôtels particuliers du 17e et du 18e siècle et le chemin des arbalétriers transportent le visiteur dans le Cassel mystérieux d'un autre âge.

This pleasant walk allows visitors to discover the town from the rampart path, travelling to the top of the mount and its panoramic view of the surroundings. Attractions include the Grand Place with its old palaces from the 17th and 18th centuries, and the crossbow archers' path offers visitors the opportunity to travel into a mysterious Cassel from ancient times.

Er is de mogelijkheid tot een aangename ontdekkingsstocht in de stad. Van de weg over de wallen naar de top van de berg met een 360° uitzicht over de omliggende vlakte. De Grand'Place met de oude herenhuizen uit de 17de en 18de eeuw en de weg van de kruisboogschutters brengen de bezoeker naar het mysterieuze Cassel uit andere tijden.

GRAVELINES

Durée / Duration / Duur: 1h30

Visite au cœur de la ville fortifiée: depuis la place Albert Denvers et son mythique beffroi, direction l'Arsenal et ses mystères, puis la citerne et la Caserne Varennes-Esplanade pour arriver à la célèbre Porte aux Boules. Une dizaine d'arrêts jalonne ce parcours historique.

Travel to the heart of this fortified town. From the place Albert Denvers and its mythical belfry, visitors walk to the arsenal to discover its mysteries. Visitors then travel to the tank and the Varennes barracks. The trail arrives at the famous Porte aux Boules [Balls Gate]. This trail is composed of about 10 stops.

Ontdek Grevelingen aan de hand van een wandeling in het hart van de vestingstad: van de Place Albert Denvers en zijn legendarische beffroi, richting arsenaal met haar

mysteries, naar de watertank en de kazerne Varennes-Esplanade, om dit circuit te beëindigen bij de beroemde Porte aux Boules. Langs deze historische route wordt op een tiental plekken gestopt.

LE QUESNOY

Durée / Duration / Duur: 1h30

Entre murailles et jardins, balade historique dans la cité des chênes. Ce circuit vous emmènera des fossés des remparts de Charles Quint et de Vauban au centre ville avec son majestueux beffroi. Une dizaine d'arrêts jalonne ce parcours.

Between walls and gardens, a historical walk in the city full of oak trees. This tour will lead you from the ditches of Charles V and Vauban's ramparts to the city centre with its wonderful belfry. About 10 stops to discover the city.

Le Quesnoy biedt u een historische wandeling aan tussen de muren en de tuinen in de stad. Deze route brengt u via de grachten en de omwalling uit de tijd van Karel V en Vauban naar het stadscentrum met zijn majestueus beffroi. Deze wandeling telt een tiental stopplaatsen.

LILLE

La nature insoupçonnée, circuit autour de la citadelle:

Durée / Duration / Duur: 1h

Cette visite découverte d'1,7 km propose de porter un nouveau regard sur le parc de la citadelle de Lille. Du site marécageux sur lequel Vauban choisit d'implan-

ter la citadelle en 1667 au paysage fortifié d'aujourd'hui où la nature reprend ses droits, le visiteur découvre une riche biodiversité tant pour la faune que pour la flore.

Unexpected nature, tour around the citadel:

This 1.7 km discovery trail offers visitors views of the Citadel's park. From the swampy site on which Vauban implanted the Citadel in 1667 to the actual fortified landscape where nature regains its rights, the visitor discovers a rich biodiversity of fauna and flora.

Natuur uit een onverwachte hoek: deze 1,7 km lange rondleiding geeft een andere kijk op het citadelpark van Rijsel. Van het moerasgebied waar Vauban in 1667 besliste om de citadel te bouwen tot het vestinglandschap zoals het er nu uitziet en waar de natuur haar rechten opeist. De bezoeker ontdekt er een weelderige biodiversiteit aan fauna en flora.

L'eau, source de ville:

Durée / Duration / Duur: 2h30

En suivant un parcours qui garde les traces du passage de l'eau dans Lille, ce circuit pédagogique, long de 4,7 km, conte l'histoire et le devenir de l'eau urbaine.

Water, the source of the city:

By following the traces of the water in the city, this 4.7 km educational trail is about history and the becoming of water.

Water als bron voor de stad: deze 4,7 km lange educatieve route voert u mee langs de Rijselse wateren en vertelt de geschiedenis en de rol van het water in de stad.

WATTEN

Durée / Duration / Duur: 1h30

Le Sentier de la Montagne relie en toute sécurité le centre-ville au sommet du mont de Watten. De l'église Saint-Gilles

BELGIQUE BELGIUM / BELGIË

BRUGGE

Durée / Duration / Duur: 30 min ou 2h

Stadswalroute. Als u het spoorwegstation verlaat, ziet u de oude stadswallen van Brugge liggen. U wandelt via de Begijnenvest en de Katelijnevest en zo passeert u de tuin van het sluiswachtershuis en het Minnewater. U wandelt verder via de stadspoorten zoals de monumentale Katelijnepoort, de Gentpoort, de Kruispoort.

Circuit des remparts: au départ de la gare SNCB, l'enceinte fortifiée de Bruges se découvre. Le long du rempart des Béguines ou du rempart Katelijne, le visiteur chemine par le jardin de l'éclusier et le lac d'amour pour découvrir ensuite les portes de l'enceinte: porte monumentale Katelijnepoort, porte de Gand, porte de la Croix,...

Rampart's tour: Leaving the train station, the fortified city of Bruges appears. Travelling across either the Beguines' or Katelijne ramparts, visitors will discover the Weir keeper's public garden. The Lake of Love follows, in addition to the city gates. These include Katelijne's Gate, Gand's Gate and the Cross' Gate.

SAINT-OMER

Durée / Duration / Duur: 1h30

Entre ville et nature, ce circuit vous emmènera à la découverte des anciennes fortifications de Saint-Omer. Revivez mille ans d'histoire, de l'esplanade jusqu'à la motte castrale, et explorez le jardin public installé dans les remparts de la ville..

Between town and nature, this trail helps you discover the former fortifications of Saint-Omer. Return to the past centuries from the Esplanade to the moat and explore the public garden located in the town's walls.

De stad beschikt over een route tussen stad en natuur, die u meeneemt op een verkenningstocht naar de vroegere vestingwerken van Sint-Omaars. Herbeleef duizend jaar geschiedenis – van esplanade tot mottekasteel – en verken het park binnen de stadswallen.

the Elizabethan theatre. Finally, not to be forgotten, the exhibition rooms where international pieces of art are on display.

Ontdek het kasteel van Harelot, waarvan de eerste steen al in de 13de eeuw werd gelegd. Het interieur van het neogotisch kasteel stamt uit de 19de eeuw. De tuinen zijn in neo-Tudor- en Engelse stijl aangelegd. Aan de voet van de vestingmuren is er een theater in de stijl van koningin Elizabeth. De zaal in het kasteel heeft dezelfde stijl. Deze ruimte wordt gebruikt voor tijdelijke tentoonstellingen, waar internationaal vermaarde kunstwerken optimaal tot hun recht komen.

MONTREUIL-SUR-MER

Durée / Duration / Duur: 1h30

Grâce à deux circuits commentés, le visiteur pourra visiter à son rythme le patrimoine fortifié de Montreuil-sur-Mer [citadelle, fortifications, complexe souterrain allemand...] et jouir de ses richesses naturelles [bords de Canche, marais, chauve-souris...].

Thanks to two commented trails, the visitor will be able to discover the fortified heritage of Montreuil sur mer [citadel, fortifications, German underground rooms...] and the natural wealth [Canche shores, marsh, bats...].

Dankzij twee wandelingen met een uitgebreide toelichting kan de bezoeker op eigen tempo het vestingterrein van Montreuil-sur-Mer verkennen met onder andere de citadel, de vestingwerken en de Duitse ondergrondse ruimtes. Geniet van de natuurlijke rijkdommen zoals de oevers van de Canche, de moerassen en de vleermuizen.

au moulin, vous passerez par les anciennes douves et découvrirez plusieurs points de vue imprenables sur la tour de l'abbaye et le bois royal, ainsi que sur Saint-Omer et le Marais audomarois.

The Hill path safely links the town centre to the top of the Hill of Watten. From St Gilles church to the mill, you will follow the former ditches and have several stunning points of view on the Abbey's tower, the Royal wood and also on Saint-Omer and the Audomarois marsh.

De bergweg zorgt voor een veilige verbinding tussen het stadscentrum en de top van de berg van Watten. U gaat van de Sint-Gilliskerk via de molen langs de vroegere slotgrachten. Onderweg hebt u enkele adembenemende uitzichten op de toren van de abdij, het koningsbos, Sint-Omaars en de waterrijke vlakte rond Sint-Omaars [Marais Audomarois].

DÉPARTEMENT DU PAS-DE-CALAIS

CENTRE CULTUREL DE L'ENTENTE CORDIALE CHÂTEAU D'HARDELOT

Durée / Duration / Duur: 30 min.

Découverte du château d'Hardelot dont les origines remontent au XIIIe siècle: les décors intérieurs recréés d'un château néogothique du XIXe siècle, les jardins néo-Tudor et anglais, aux pieds des remparts, le théâtre d'inspiration élisabéthaine, sans oublier la salle des expositions temporaires conçue pour présenter des œuvres de renommée internationale.

Discover the Hardelot castle which dates back to the 13th century; the inner decorations recreated into a neo gothic castle of the 19th century; the neo Tudor and English gardens at the bottom of the ramparts; and

VEURNE

Durée / Duration / Duur: 1h30

Beleef de geschiedenis van Veurne. Hoe een 9de eeuwse vluchtburcht uitgroeide tot een 17de eeuwse vestingstad. Ontdek het aan de hand van een digitale wandeling met prachtige 3D-animaties.

En vous promenant dans la ville, découvrez l'histoire de Furnes et comprenez, grâce à une animation 3D, comment un rempart circulaire du IXe siècle est devenu une ville fortifiée au XVIIe siècle.

Discover the history of Veurne by means of a digital walk with excellent 3D animation explaining how a 9th century circular rampart developed into a 17th century fortified city.

IEPER

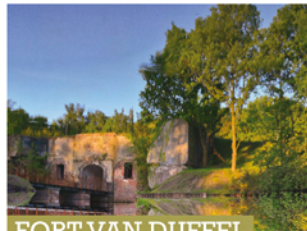
Durée / Duration / Duur: 1h30

Een wandeling door duizend jaar vestinggeschiedenis. De Kazematten, op 100 meter van de Menenpoort, zijn het startpunt van deze wandeling. Via de wandelpaden loopt u van de Menenpoort naar de Rijselpoort. U ontdekt interessante vestingelementen. Vanaf de Rijselpoort komt u in de natuur terecht en maakt u kennis met de Bourgondische en Spaanse versterkingen. Uiteindelijk belandt u bij het gerestaureerde Kruithuis op de Esplanade. Onderweg stopt u op een twaalftal plaatsen en krijgt u meer informatie.

Parcourez 1000 ans d'histoire des remparts. La promenade commence en face des « Kazematten » à deux

pas de la Porte de Menin. Le circuit vous conduit par la Porte de Menin vers la Port de Lille et passe par quelques éléments de fortification très intéressants. A partir de la Porte de Lille, on se retrouve en pleine nature et on y découvre les remparts Bourguignons et Espagnols. Enfin, on arrive près de la poudrière restaurée sur l'Esplanade. Une douzaine d'arrêts vous offre plus d'information.

Walk through 1000 years' of fortress history. The tour begins at the Kazematten, around 100 metres from the Menin Gate. This walk takes visitors from the Menin Gate to the Lille Gate, passing by a number of interesting aspects of the ramparts. Upon leaving the Lille Gate visitors discover green space and the remains of Burgundian and Spanish fortifications. The route ends at the restored Powderhouse on the Esplanade. Stops along the way provide additional information.

FORT VAN DUFFEL

Durée / Duration / Duur: 1h

Bezoek het Fort van Duffel om het dagelijkse leven van zijn inwoners en de strategische rol van het Fort in de verdediging van Antwerpen te ontdekken.

Visite au cœur de Fort Duffel pour découvrir la vie quotidienne de ses habitants et l'histoire de ce lieu stratégique dans la défense d'Anvers.

Visit the Fort of Duffel to discover the daily life of its inhabitants and the history of this strategic place in Antwerp's defenses.

PAYS-BAS THE NETHERLANDS NEDERLAND

HELLEVOETSLUIS

Durée / Duration / Duur: 1h

Ontdek het militaire en maritieme erfgoed. De wandelroute met twintig stopplaatsen laat u de geschiedenis van de vesting van Hellevoetsluis als het ware zelf beleven. De garnizoenen, de kazernes, het beroemde kanon 24 IJ, de oude haven en het droogdok, maar ook de bunkers schetsen de militaire en maritieme geschiedenis van deze stad.

Discover military and maritime heritage. With more than 20 stops, visitors discover Hellevoetsluis' history. Attractions bear witness to the city's maritime and military history. These include garrisons, casemates, the famous Canon 24 IJ, the historic harbour, dry-dock and bunkers.

À la découverte du patrimoine militaire et maritime. Plus d'une vingtaine d'arrêts jalonnent le parcours d'Hellevoetsluis afin de permettre une véritable plongée dans l'histoire. Les garnisons, les casernes, le fameux Canon 24 IJ, le vieux port et la cale sèche ainsi que les bunkers retracent l'histoire militaire et maritime de cette ville.

VLISSINGEN

In de voetsporen
Durée / Duration / Duur : 25 min

Een wandeling van 1,5 km in de voetsporen van Karel V, Michiel de Ruyter en Napoleon langs belangrijke historische locaties. Bezoek daarna de tentoonstelling in de Napoleonische Kazematten.

In the footsteps of... A walk of 1.5 km in the footsteps of Charles V, Michiel de Ruyter and Napoleon along major historical sites. Visit also the exhibition in the Napoleonic Casemates.

Dans les pas de... Une promenade d'1,5 km dans les pas de Charles Quint, Michiel de Ruyter et Napoléon parmi des sites historiques majeurs. Visitez également l'exposition dans les casemates napoléoniennes.

Vesting aan zee
Durée / Duration / Duur : 1h30

Deze wandeling van 3,5 km brengt u langs bijna vergeten plekken van het vestingverleden van deze stad aan zee. Van restanten van de Middeleeuwse stadspoort tot het landingsstrand vanwaar Vlissingen in 1944 is bevrijd. Onderweg maakt u kennis met voor de Admiraliteit gebouwde havens en droogdok.

Fortress by the sea. This trail of 3.5 km takes visitors past almost forgotten places from the history of this maritime fortified city. You will visit remnants of the Medieval city but also the landing beach where Flushing was liberated in 1944. You will also discover the harbor and dry-dock built for the admiralty as a part of the fortified city.

Fortresse face à la mer. Ce circuit de 3,5km emmène les visiteurs dans les endroits presque oubliés de l'histoire de cette cité maritime historique. Vous visiterez des vestiges de la cité médiévale mais aussi la plage du débarquement par laquelle Flushing a été libérée en 1944. Vous découvrirez aussi le port et la cale sèche, parties intégrantes des fortifications, construits pour l'amirauté.

🇬🇧 ANGLETERRE
ENGLAND
ENGLAND

ESSEX :
FORT COALHOUSE
& FORT TILBURY

Durée / Duration / Duur : 2h

The Two Forts Way trail. Visitors travel from Coalhouse Fort to Tilbury Fort through 17 historical points of interest. These include the East Tilbury Battery, the Minefield Control Room, Coalhouse Point, Bowaters Farm AA Battery, WWII pillboxes. The tour concludes at Tilbury Town and the docks. The trail includes aerial views of the forts, digital 3D reconstructions and films showing how the area looked in former times and how the defences would have functioned in the event of an attack.

Le sentier des deux forts. Le visiteur passe du Fort de Coalhouse au Fort de Tilbury au grès d'un parcours en 17 points d'intérêt historique en passant par la batterie d'East Tilbury, le poste de contrôle du champ de mines, la Pointe de Coalhouse, la batterie antiaérienne de la ferme de Bowaters, jusqu'aux docks et la ville de Tilbury. Ce circuit inclut des vues aériennes des forts, des reconstitutions 3D et des films montrant comment étaient ces lieux aux siècles passés. Vous découvrirez aussi une vidéo montrant le système de défense en cas d'attaque ennemie.

Twee fortenroute. De bezoeker wandelt van Coalhouse Fort naar Tilbury Fort, een route met 17 historische stopplaatsen. Zo komt u langs de batterij van East Tilbury, de controlepost van het mijnenveld, Coalhouse Point, de luchtafweerbattery van Bowaters Farm, de dokken en de stad Tilbury. Deze route toont ook luchtopnames van de forten, 3D-reconstructies en films, die aangeven hoe deze plaatsen er in de voorbije eeuwen uitzagen.

U krijgt een video te zien met beelden hoe het defensiesysteem werkte als de vijand een aanval waagde.

FORT AMHERST
(MEDWAY)

Durée / Duration / Duur : 1h30

Built between 1756-1812 to protect the Royal Dockyard, discover one of the most complete and the largest Napoleonic fortresses in the United Kingdom. This guided tour allows you to walk around the many gun batteries and defensive structures which make up the fort. Starting at the former gatehouse and finishing on the roof of the Grand Magazine, where there are stunning views of the surrounding land and the river.

Construite entre 1756 et 1812 pour protéger les docks royaux, découvrez l'une des plus belles et plus complètes forteresses napoléonienne du Royaume-Uni. Ce circuit vous conduit dans les nombreuses casemates et structures de défense qui constituent le fort. En commençant à l'ancienne loge du gardien, vous irez jusqu'au toit du Grand magasin d'où vous admirerez le point de vue exceptionnel sur le paysage environnant.

Deze Napoleonische vesting – één van de mooiste en meest volledige van het Verenigd Koninkrijk – werd gebouwd tussen 1756 en 1812 en moest de koninklijke marinewerf beschermen. De wandeling begeleidt u door de vele kazematten en verdedigingswerken waaruit het fort bestaat. U begint bij het vroegere wachtershuis en eindigt op het dak van de grote opslagplaats, vanwaar u een weergaloos uitzicht heeft op het omliggende landschap.

PARCOURS INÉDITS

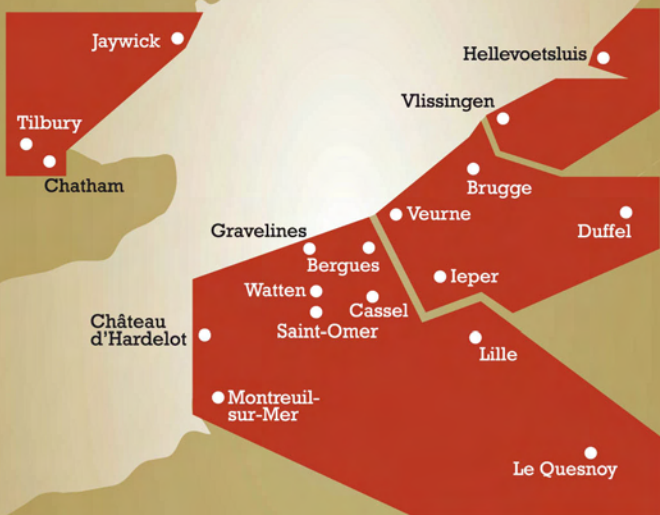
AUTOUR DU PATRIMOINE FORTIFIÉ

DISCOVERY TRAILS

AROUND THE FORTIFIED HERITAGE

VERKENNINGSCIRCUIT

ROND DE VERSTERKTE ERFOED

APPLICATION MOBILE / MOBILE APP / MOBIËLE APP
WALLS AND GARDENS

Téléchargement gratuit sur / Free download on
Gratis te downloaden op:

